

Leon Sikorski

Z prac nad polskim słownikiem ekonomicznym minimum

Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców 78,
229-236

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

6. PROGRAMY, PODRĘCZNIKI

Leon Sikorski

Z PRAC NAD POLSKIM SŁOWNIKIEM EKONOMICZNYM MINIMUM

1. W Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców w Łodzi od lat ponad dwudziestu przygotowuje się obcokrajowców do podjęcia studiów ekonomicznych. W ostatnich latach liczba tych kandydatów wzrasta¹. Pierwszą próbą opracowania materiałów dydaktycznych dla cudzoziemskich słuchaczy w tej dziedzinie był skrypt Ryszarda Kluszczyńskiego z roku 1974². Zawierał on teksty ekonomiczne i socjologiczne, do których załączono po kilka pytań kontrolujących stopień zrozumienia tematu. Nie było w tych materiałach jednak ani ćwiczeń językowych, ani słowniczka z terminologią specjalistyczną. Mimo tych oczywistych braków skrypt miał kilkanaście wydań. Obecnie nikt już z niego nie korzysta.

Kolejną próbą przygotowania materiałów – tekstowych i filmowych – było zgromadzenie i opracowanie najnowszych i aktualnych informacji z ekonomii w wersji popularnonaukowej, noszącej tytuł *ABC ekonomii*. Pracami zespołu, trudniącego się tym zadaniem od kilku lat, kierowały: Wiesława Wilmańska i Maria Szczepańska³. Powstaje równoległe program nauczania kierunkowego dla grup ekonomicznych opracowany przez Małgorzatę Cieślak i Wiesławę Wilmańską. Zawiera on cztery bloki tematyczne: *Pieniądz, Rynek, Produkcja, Gospodarka*. Całość ma charakter propedeutyczny. Kolejnym krokiem będzie opracowanie ćwiczeń językowych do odpowiednich sekwencji dydaktycznych oraz sprawdzianów i testów egzaminacyjnych.

¹ W roku akademickim 1992/1993 było 50 kandydatów, w r. 1993/1994 – 66 kandydatów, w roku 1994/1995 chciało podjąć studia ekonomiczne 73 cudzoziemców.

² R. Kluszczyński, *Wybór tekstów ekonomiczno-socjologicznych*, Łódź 1974.

³ Przy redagowaniu cyklu *ABC ekonomii* jako autorzy tekstów udział brali: Małgorzata Cieślak, Michał Dalecki, Anastazja Dzwonnik, Aleksandra Kubacka, Grażyna Suliga, Maria Szczepańska, Wiesława Wilmańska, Roman Tarnowski.

2. Innym rodzajem systematycznej pracy nad materiałami językowymi służącymi cudzoziemcom, kandydatom na studia ekonomiczne, jest gromadzenie słownictwa specjalistycznego, ekonomicznego, z myślą o wydaniu *Słownika ekonomicznego minimum (dla cudzoziemców)*. Tego zadania podjął się Leon Sikorski (autor art.) już na początku lat osiemdziesiątych⁴. Pierwsza wersja *Słownika...* była gotowa w roku 1985 i zawierała 500 haseł. *Słownik* nie został wydany. Druga wersja, uzupełniona, poprawiona i rozszerzona, zawiera 860 haseł. Po recenzji została złożona do druku w Wydawnictwie Uniwersytetu Łódzkiego w roku 1994.

2.1. Zawartość *Słownika...* Zamiarem autora było stworzenie kompendium leksykalnego w zakresie wiedzy o podstawowych zjawiskach ekonomicznych. Kilkuletnia lektura różnych publikacji o tej tematyce umożliwiła zebranie ponad 300 nowych haseł. Prawie wszystkie hasła są rozbudowane w artykułach. Ze względu na praktyczny charakter *Słownika...*, mającego służyć cudzoziemcom przygotowującym się do podjęcia studiów ekonomicznych, socjologicznych, politologicznych i prawniczych, komentarz gramatyczny ograniczono do niezbędnego minimum. Natomiast główną uwagę zwrócono na znaczenie i funkcje składniowe wyrazu, ukazując go w kontekstach.

Pojęcie każdego „minimum” jest dość względne – dlatego też siatka haseł zapewne nie jest pełna. Jej niekompletność wynika i stąd, że w ostatnich latach słownictwo ekonomiczne w Polsce wzbogaciło się o liczne zapożyczenia. Proces ten trwa zresztą nadal. Zapewne poza takimi terminami jak: *barter*, *ecu*, *dealer*, *leasing*, które pomieszczono w *Słowniku...*, w najbliższym czasie upowszechnią się nowsze zapożyczenia, dziś znane tylko wąskiemu gronu specjalistów.

Ze względu na przeznaczenie *Słownika...* znalazły się w nim też i takie hasła jak: *bydło*, *czynsz*, *cennik*, *nabiał* i inne, np. *dóbr*, z odnośnikiem do *dobro*, gdyż dopełniacz liczby mnogiej odbiega od formy hasłowej. Tu też znalazły miejsce skrótowce w rodzaju: *SGH*, *SGGW* czy *DEM*. Są przy nich podane: wymowa i przykłady użycia.

2.2. Artykuł hasłowy obejmuje: a) wyraz hasłowy, b) wskazówki dotyczące wymowy (w przypadkach wątpliwych), c) formy odmiany wyrazów (formy fleksyjne), d) definicje znaczeń, e) przykłady użycia wyrazu hasłowego, f) terminy wielowyrzowe, związki frazeologiczne i ich definicje, g) rzadziej: przysłowia, antonimy, wyrazy pochodne (np. przymiotniki odrzeczownikowe) i formy żeńskie od rzeczowników osobowych.

Hasła są uszeregowane alfabetycznie. Jednak niektóre z nich stanowią tzw. hasła podwójne. Jeśli na przykład czasownik niedokonany różni się od dokonanego pod względem znaczenia tylko aspektem, występują jako para i są opracowane łącznie, np. *potraścić – potraćcać*, *uprawiać – uprawić*. O ich

⁴ W pierwszym etapie były to badania resortowe, dotowane przez MNSzWiT.

kolejności decyduje częstotliwość występowania w tekstach ekonomicznych. Nie łączy się w pary czasowników różniących się prefiksem, np. *bankrutować* – *zbankrutować*, *clić* – *oclić*.

Imiesłowy przymiotnikowe nie stanowią odrębnych haseł. Są podawane w haśle czasownikowym lub w artykule przyhasłowym – w cytatach. Jeżeli jednak ich znaczenie odbiega od hasła podstawowego, są traktowane jako odrębne hasła, np. *trafiony* (Δ *trafiona inwestycja*).

Przy hasłach rzeczownikowych poza informacją gramatyczną podaje się – tam gdzie to możliwe – formę przymiotnika odrzeczownikowego, jeśli związek znaczeniowy danego przymiotnika z podstawowym rzeczownikiem jest oczywisty. Tak potraktowane są tylko przymiotniki o znikomej łączliwości. Przykładowo: *kolonizacja* – *kolonizacyjny*, *leasing* – *leasingowy*, *marketing* – *marketingowy*.

Przymiotniki stanowią w zasadzie odrębne hasła nawet wówczas, gdy ich etymologię łatwo powiązać z odpowiednim rzeczownikiem. Mamy więc hasła: *gospodarczy*, *handlowy*, *produkcyjny*. Są to bowiem przymiotniki wchodzące w liczne związki wyrazowe.

2.3. Formy fleksyjne. Artykuł hasłowy składa się z opisu odmiany danego wyrazu. Nie podaje się jednak wszystkich form fleksyjnych. Przy rzeczownikach zawsze znajduje się końcówka dopełniacza i miejscownika liczby pojedynczej, bardzo często mianownik, dopełniacz i biernik liczby mnogiej. Pomijane są końcówki rzeczowników – reprezentantów regularnych, bezwyjątkowych deklinacji. Na przykład: *banknot*, D *-u*, Ms *-ocie*. Taki zapis uważa się za wystarczający. Jeżeli formy wyrazowe wykazujące zmiany w temacie są krótkie, podano je w całości, np. *dobro* [...], lm D *dóbr*, *bodziec*, D *bodźca*. Przy dłuższych wyrazach podaje się część tematu ulegającą zmianie oraz pierwszą literę poprzedzającą część zmienioną, np. *przemysł* [...] Ms *-yśle*, *finansista* [...], lm M *-iści*. Formy wspólne dla tej samej liczby podaje się łącznie, np. *dotacja*, DCMs *-cji*, *dostawa*, CMs *-wie*, *ekonomista* [...], lm DB *-ów*.

Po formie hasłowej czasownika podany jest skrót dk (dokonany) lub ndk (niedokonany) oraz pierwsza i druga osoba liczby pojedynczej, np. *dotować*, ndk, *-tuje*, *-tujesz*.

Po formie hasłowej przymiotnika podana jest forma męskoosobowa mianownika liczby pojedynczej oraz forma stopnia wyższego, np. *bogaty*, lm M *bogaci*, *-tscy*.

3. Charakterystyka językowa zebranego słownictwa. Spośród 860 haseł najliczniejszą grupę stanowią rzeczowniki w ilości 510, druga – przymiotniki w ilości 200, trzecią – czasowniki, 140 haseł i ostatnią są przysłówki – 10 przykładów.

3.1. Rzeczownikowe hasła stanowią prawie 60% zbioru, dokładnie – 59,3%. Z danych procentowych interesująca jest tu liczba zapożyczeń.

Wynosi ona 260, co stanowi 51% hasel rzeczownikowych, a w stosunku do całego zbioru – 30,2%.

3.2. Ze względu na charakterystykę językową najliczniejszą grupą wśród rzeczowników są nazwy czynności (nomina actionis). Nazywają one czynności, procesy, prace, reformy, operacje związane z produkcją, handlem, hodowlą, usługami, bankowością, finansami.

3.2.1. Pierwszą podgrupą są substantiva verbalia⁵, tworzone regularnie od każdego prawie czasownika sufiksami: *-nie, -enie, -cie* (33 hasła). Przykłady podajemy w związkach terminologicznych: *pranie brudnych pieniędzy, finansowanie długu publicznego, wrynkowanie gospodarki, obciążenie podatkowe, zapotrzebowanie na ropę naftową, wydatki na bieżące spożycie, zużycie energii elektrycznej*.

3.2.2. Substantiva deverbalia. Godne uwagi są tu dwa typy derywatów zaliczane do słotwórstwa paradygmatycznego z zerowym sufiksem. Dla rodzaju męskiego (30 jednostek): *dochód narodowy, obieg pieniądza, przychód z gospodarstwa rolnego, nawis inflacyjny, nakłady inwestycyjne, skup żywca, niedobór towarów, import samochodów* itp. Dla rodzaju żeńskiego (13 hasel): *dostawa towaru, realna płaca, dobra posada, spłata kredytu, uprawa buraków cukrowych, zakład świadczy usługi, potrzeby materialne* i inne.

Do tej podgrupy należą również liczne wyrazy zapożyczone z sufiksem *-acja/-cja* (łac. *-tio*, fr. *-ation*). Są one często motywowane obocznie zapożyczonymi czasownikami: *akumulować – akumulacja kapitału, dewaluować – dewaluacja złotego, amortyzować – stopa amortyzacji, dotować – dotacje dla rolników, inwestować – trafiona inwestycja*. Takich przykładów Słownik... notuje 50.

Warto jeszcze odnotować konstrukcje od czasowników dokonanych, tworzone za pomocą sufiksu *-ka*: *obniżyć – obniżka cen, zaliczyć – zaliczka na pensję, pożyczyć – pożyczka na meble, podwyższyć – podwyżki dla sfery budżetowej* (8 jednostek). Formacje męskie tego typu są rzadsze – z sufiksem *-ek*: *zarobek, zasilek, zadatek*. Równie nieliczne są typy: z suf. *-stwo*: *przetwórstwo, marnotrawstwo*.

Należy tu jeszcze wymienić dwie formacje z sufiksami obcego pochodzenia: *-unek*, od niemieckiego *-ung* (*Rechnung, Werbung, Ladung* i in.): *rachunek ekonomiczny, szacunek mienia, załadunek węgla*. Drugim obcym sufiksem jest ang. *-ing* w najnowszych zapożyczeniach z ostatnich lat (czy nawet miesięcy): *clearing, holding, konsulting, leasing, dumping, monitoring, faktoring, rating* 'ocena wiarygodności kredytowej', *fixing* 'ustalenie kursu dnia waluty lub ceny uncji metali szlachetnych'.

3.3. Nazwy działacza (nomina agentis, nazwy wykonawców czynności).

⁵ Terminologię i zasady analizy przejmuję z pracy R. Grzegorzczkovej, *Zarys słotwórstwa polskiego*, Warszawa 1979.

3.3.1. W pierwszej podgrupie nazw odczasownikowych wyróżnia się bardzo wyrazisty typ z suf. *-ca*. Jest to konstrukcja kategoriałna, obejmująca wyłącznie nazwy osobowe: *dzierżawca, najemca, przedsiębiorca, sprzedawca, spożywca, nabywca* i in. (17 jednostek). Ubogo reprezentowany jest suf. *-acz* (*posiadacz, wyzyskiwacz*), interstylowy *badacz*. Nazwy osób wykonujących daną czynność zawodowo, jak: *ładowacz, pakowacz, oblatywacz, palacz* nie znalazły się w Słowniku... Nieliczne są przykłady na sufiks *-nik*: *robotnik, pracownik, pośrednik, przewoźnik*. Tak samo w podgrupie z sufiksem *-ciel*: *poręczyciel, ubezpieczyciel, wierzyciel*.

3.3.2. Wyróżnia się wśród nazw działacza podgrupa z trzema obcymi sufiksami: *-ant, -ent, -er*. Są one motywowane dwojako – odczasownikowe: *kooperant, żyrant, dysponent, konsument, eksporter, gastarbeiter* oraz odczuwane jako formacje odrzeczownikowe: *fabrykant, gwarant, ekspedient, kontrahent, bankier, dealer, broker, makler*.

3.3.3. Odrzeczownikowe nazwy wykonawców czynności mają w swej strukturze odniesienie do obiektu, przedmiotu, działania, wytworu, materiału, dziedziny. Notujemy tu kolejno: sufiks *-arz* (*gospodarz, sklepikarz, prywaciarz, włókniarz, tandeciarz, waluciarz, straganiarz*), sufiks *-owiec* (*handlowiec, przemysłowiec, dewizowiec, udziałowiec, bankowiec, metalowiec*), sufiks *-ista* (*ekonomista, finansista, kapitalista, monopolista, monetarysta*).

3.4. Nazwy miejsc (nomina loci), odrębna kategoria słowotwórcza, mają dwa wyspecjalizowane wykładniki formalne. Dla pomieszczeń zamkniętych sufiks *-nia* (z wariantami: *-ownia, -alnia, -arnia*): *hurtownia, kopalnia, stocznia, wytwórnia, spółdzielnia, ubezpieczalnia, księgarnia*. Miejsca otwarte nazywane są za pomocą sufiksu *-isko* (*stoisko, targowisko, stanowisko, lowisko*).

3.5. Nazwy abstrakcyjnych cech (nomina essendi).

3.5.1. Najliczniejszą podgrupę stanowią prawie kategoriałne przekształcenia przymiotnika na rzeczownik za pomocą sufiksu *-ość*: *gospodarny – gospodarność, oplacalny – oplacalność, wytwórczy – wytwórczość, wart – wartość, nieruchomy – nieruchomość* (18 jednostek). Są to informacje powstałe (i potencjalnie powstające) od przymiotników jakościowych. Tu też wymienić należy dwa rzeczowniki nieodprzymiotnikowe – *ilość, jakość*.

3.5.2. Wśród derywatów odrzeczownikowych zwracają uwagę formacje powstałe od nazw wykonawców zawodów, a w ich budowie znajdziemy łatwo wskazanie na obiekt czynności lub proces (jak: wytwarzanie czy przetwarzanie). Relacje słowotwórcze i semantyczne łatwo daje się tu uchwycić: *rolnik – rolnictwo, górnik – górnictwo, ogrodnik – ogrodnictwo, złotnik – złotnictwo*. Reguła generatywna ma tu więc postać: *-nik → -(ni)ctwo*.

3.5.3. Odnotujmy jeszcze nieliczne okazy z obcym sufiksem *-(y)izm*: *fiskalizm, kapitalizm, liberalizm (gospodarczy), agraryzm, monetaryzm, komercjalizm, menedżeryzm*. Warto tu dodać, że zauważa się pewną relację formalną i semantyczną tych formacji w stosunku do rzeczowników z sufiksem

-ista. To odczucie językowe nie jest zjawiskiem polskim, lecz pojawiło się wraz z zapożyczeniami (choćby z niemieckiego: *Kapitalismus – Kapitalist*).

3.6. Rzeczowniki złożone (composita).

3.6.1. Złożenia: *dobrobyt, samoobsługa, bankomat* (od niem. *Bankautomat*), *eurorynek, gasterbeiter, marnotrawstwo, półprodukt, energochłonny, pracodawca* (18 przykładów).

3.6.2. Skrótowce: *PKB, PIT, PKT, PZU, SA, SA z o.o., SGGW, SGH, SGPiS, Sp. z o.o., DEM, USD, VAT*.

3.6.3. Wydaje się, że następujące związki wyrazowe uznać należy za zestawienia: *nie trafiona inwestycja, pakiet kontrolny, produkt krajowy brutto, realna siła pieniądza, międzynarodowy podział pracy, nawis inflacyjny, stopa życiowa, praca na czarno*.

3.7. Rzeczowniki prefiksalne: *bezrobocie, hiperinflacja, nieruchomości, nieużytek, odsetki, współpraca, ubożenie*. Pojawia się dość często łaciński prefiks *re-*: *reeksport, reasekuracja, refinansowanie, rewaloryzacja*.

3.8. W *Słowniku...* pojawia się ponad 60 rzeczowników, dających się zaliczyć do słownictwa ogólnonaukowego. Jest to jednak stan wynikający z celowego zamierzenia, to znaczy opracowania podstawowego słownictwa, potrzebnego cudzoziemcom na studiach ekonomicznych i w nauce ekonomii. Rzeczowniki, o których mowa, wchodzą w różne związki wyrazowe; wydaje się więc oczywiste, że spotykamy hasła: *artykuł (naukowy lub spożywczy), dobro (poczucie dobra i dobro materialne), potencjał (potencjały bioelektryczne i potencjał produkcyjny), wymiana (wymiana myśli i wymiana handlowa)*.

4. Derywaty przymiotnikowe. Liczą one 200 hasel, co stanowi 23,4% całego zbioru.

4.1. Najliczniej jest reprezentowany typ z sufiksem na *-owy* (73 hasła, czyli 37% z grupy przymiotników). Są to derywaty odrzeczownikowe, relacyjne, o różnorodnych związkach między podstawą a powstałą formacją: *wymiana barterowa, operacja bankowa, podatek dochodowy, przemysł kluczowy, firma konsultingowa, prawo rynkowe*.

4.2. Odrzeczownikowe przymiotniki z podstawowym sufiksem *-ny*: *urząd celny, finalny produkt, najemny robotnik, zasiłek socjalny* (19 hasel). W tym podzbiorniku daje się wydzielić klasę przymiotników jakościowych stopniowalnych (12 przykładów): *intratne zajęcia, korzystna transakcja, urodzajna gleba, wydajna maszyna, zasobny gospodarz*.

4.3. Przymiotniki dzierżawcze z sufiksami: *-cki, -ski, -czy*: *ruch konsumencki, kupieckie wykształcenie, fabrykancki pałac, chłopskie gospodarstwo, dealerskie (maklerskie) biuro, gospodarskie budynki; osiedla górnicze, maszyny rolnicze, warsztat rzemieślniczy*.

4.4. Pokazną grupę stanowią przymiotniki będące przeważnie zapożyczeniami, motywowane przez rzeczowniki z sufiksem *-acja, (-cja)* – jest ich 21, czyli 11% w grupie. Tworzone są sufiksem *-yjny*: *fundusz amortyzacyjny*,

nawis inflacyjny, komercyjny bank, boom inwestycyjny, akcja promocyjna. Są to konstrukcje potencjalne, tworzone seryjnie, prawie bezwyjątkowo.

4.5. Wśród przymiotników odczasownikowych osobną podgrupę stanowią konstrukcje z sufiksem *-czy*: *przemysł przetwórczy (wydobywczy), siły wytwórcze, siła nabywcza pieniądza*. Są to przymiotniki czynnościowe agentywne. Typy podobne: *bilans płatniczy, artykuły spożywcze, dzień roboczy* – to przymiotniki neutralne (nicagentywne)⁶.

4.6. Do przymiotników odczasownikowych potencjalnych z sufiksem *-alny* zaliczymy: *pieniądz wymierny, ściągalna kara pieniężna, wypłacalny dłużnik, oplacalny eksport*.

4.7. Przymiotniki złożone są grupą nieliczną (7 jednostek): *gospodarka drobnotowarowa, energochłonny przemysł, energooszczędna technologia, petrodolarowe kraje, samowystarczalne państwo*.

4.8. Przymiotniki od wyrażen syntaktycznych (grupa liczniejsza, bo 20 przykładów): *bezrobotny, sfera nieprodukcyjna, wyprzedaż posezonowa, społeczeństwo postindustrialne, wyroby półprzemysłowe, ponadnormatywne zapasy*.

5. Liczba 140 haseł czasownikowych w *Słowniku...* nie jest wielkością dokładną, jeśli uwzględni się problem par aspektowych. Wówczas należałoby podać liczbę nieco mniejszą. Jednak ze względu na złożoność tej kwestii i niewielką w sumie liczbę czasowników w analizowanym zbiorze ograniczymy się do przeglądu nieco powierzchownego.

5.1. Znaczną część zbioru czasowników stanowią wyrazy obcego pochodzenia. Są to w sumie 63 jednostki, co oznacza 45% całej listy. Dla przykładu zacytujmy: *bankrutować, komercjalizować, zrefundować*.

5.2. Jeśli idzie o typy koniugacyjne, to zdecydowanie przeważa paradygmat *-ować, -uję* (73 przykłady), na drugim miejscu znajduje się podgrupa koniugacyjna *-ać, -am* (40 przykładów). Oba typy obejmują 81% zebranych czasowników.

5.3. Pod względem budowy słowotwórczej godne uwagi jest to, że: a) występują tylko cztery polskie prefiksy. Prefiks *z-* (16 razy): *zbiednieć, zbankrutować*, prefiks *za-* (13 razy): *zaoszczędzić, zadłużyć się*, prefiks *wy-* (12 razy): *wytwarzać, wyemitować* i prefiks *po-* (10 razy): *pokryć długi, poręczyć weksel*. b) Regułą jest, że przy zapożyczeniach czasownikowych z przedrostkami *de-*, *re-* dla wyrażenia aspektu dokonanego używa się prefiksu *z-* (*dekapitalizować – zdekapitalizować, repywatyzować – zrewywatyzować*)⁷. Mamy tu do czynienia z habrydycznym złożonym przedrostkiem czasownikowym *zde-* i *zre-*.

5.4. Gdy idzie o składniową charakterystykę zebranych czasowników, będzie ona również skąpa. W ogromnej większości występują czasowniki

⁶ Tamże, s. 65.

⁷ W *Słowniku języka polskiego*, red. M. Szymczak, t. 3, Warszawa 1981, znajdujemy 18 analogicznych przykładów na prefiks *zde-* (*zdeformować, zdelegalizować, zdeorientować* i inne) oraz 7 haseł z prefiksem *zre-* (*zreformować, zrekompensować, zreorganizować* i inne).

z rekcją biernikową (83 przykłady, co stanowi 60% całej listy). Mamy więc: *urynkować gospodarkę, emitować nowe banknoty, zamrozić ceny* itp. Da się na tej liście wydzielić podgrupę czasowników z podwójną łączliwością (30 przykładów): *oszczędzać pieniądze na samochód, lokować kapitał w banku, udzielić kredytu firmie, importować gaz z Rosji* itp. Do czasowników bezdopełnieniowych zaliczymy: *bankrutować, biednieć, dekapitalizować się, drożeć, tanieć, plajtować, ubożeć* (8 przykładów). Czasowniki z obligatoryjnym przyimkiem to: *bogacić się na, poręczyć za, pośredniczyć w, zadłużyć się u/w, zyskać na*. Na koniec wymieńmy czasowniki defektywne, bez pełnego paradygmatu koniugacyjnego. Będą to: *brakować (braknąć, zabraknąć), drożeć, tanieć, zdekapitalizować się*.

6. Z kronikarskiego prawie obowiązku odnotować wypada 10 przysłówków: *darmo, detalicznie, gospodarczo, hurtowo, oszczędnie, produkcyjnie* i inne.

7. Wnioski.

7.1. Słownictwo ekonomiczne w zebranych zbiorze jest silnie zinternacjonalizowane. Prawie połowę, bo 49% haseł, stanowią zapożyczenia wcześniejsze i najnowsze. Wśród rzeczowników wyróżniają się swoją wyrazistością anglicyzmy z sufiksem *-ing (holding)*. Z języka niemieckiego weszły do współczesnej polszczyzny między innymi: *bankomat, gastarbeiter*. Germanizmem jest kalka składniowa *pracować na czarno* (z niemieckiego *schwarz arbeiten*), choć lepiej brzmi polskie *pracować nielegalnie*. Starsze niemieckie zapożyczenia to: *plajta (die Pleite), strajk (der Streik)*.

7.2. Związki terminologiczne w słownictwie ekonomicznym to najczęściej grupy nominalne, dwu-, trzywyrazowe, których podstawą są rzeczowniki. Dla przykładu: *wkład pracy, realny wzrost dochodów, nabywcza siła pieniądza, wydatki na żywność, dochody z eksportu* i wiele innych.

7.3. W słowotwórstwie przymiotników zwraca uwagę fakt, że aż 60% haseł w tej grupie to formacje tworzone za pomocą tylko dwu sufiksów: *-owy* (37%) i *-ny* (23%). Warto też wskazać na seryjność przy tworzeniu przymiotników z przyrostkiem *-yjny*, motywowanych przez rzeczowniki zapożyczone z sufiksem *-acja (inflacja – inflacyjny)*.

7.4. Wśród rzeczowników najliczniejszą podgrupą są nazwy czynności (nomina actionis). Tę wielkość wyraża liczba 28% w stosunku do haseł rzeczownikowych. A oto typowe przykłady: *urynkowanie gospodarki, bieżące spożycie, obieg pieniądza, dostawa towaru, dewaluacja złotego, dumping, rachunek*.

7.5. Przedstawiona analiza zebranego słownictwa ekonomicznego z pewnością nie jest pełna. Zabieg gromadzenia materiału, jak i jego lingwistyczny opis, zostały bowiem podporządkowane celowi glottodydaktycznemu. Autorowi pozostaje nadzieja, że wyniki jego kilkuletniej pracy w formie *Słownika ekonomicznego minimum (dla cudzoziemców)* staną się zauważalnym zbiorem słownictwa specjalistycznego, przeznaczonego dla obcokrajowców.